

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MÍTJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

LA SENMANA DE DIJOUS Á DIJOUS

Els hi succeixen á las situacions monàrquicas lo que als malats: se giran de un costat, se tomban del altre i may se troben bé. A entrada d'estiu caygué en Maura del ministeri; no ben acabada la tardor, hi torna á pujar... ¿Qué vol dir aixó?

Senzillament, que la situació conservadora viu al dia, careixent de idees y solucions, que justifiquin la seva acció gubernamental. Cridar als liberals tampoch es possible, per estar avuy més dividits que may. De manera que l'régimen ha agotat tots els recursos.

Perque la solució Maura es interina: tant imponent avuy, com quan governava conjuncionat ab en Silvela, el caràcter que volen atribuirlli de jefe dels conservadors no passa de ser fictici. Els diputats de la majoria, mentres governava en Villaverde, l'aplaudíam com orador, perque, no pot negarse, de

garlar ne sab. Pero tan bon punt ha constituit ministeri, com no ha pogut tenir carters pera satisfacer las ambicions de tots els grups y grupets, ja suman més avuy els disgustats que l'satisfets. Y moltes de les mans que l'aplaudíam se disposan á plantofejarlo.

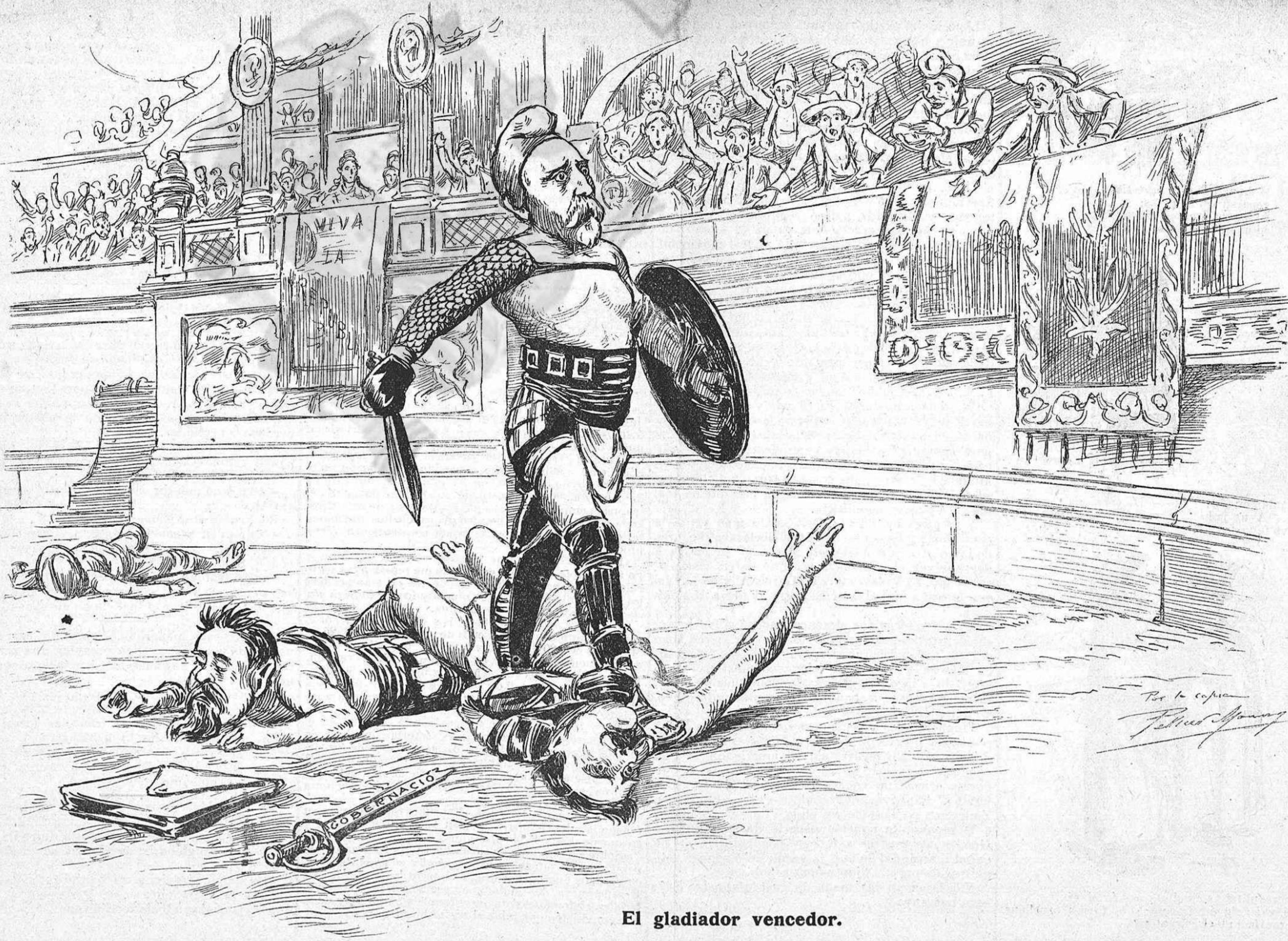
Qui més cremat està es en Villaverde. No li perdonará may la treta jesuítica que vá jugarli, quan al rebre l'encàrrec de constituir ministeri, en Maura's va negar á proporcionarli un amich per desempenyar una cartera.

En aquesta situació crítica va ensenyarli l'joch

que's portava amagat. L'apoyo que havia ofert prestarli en Maura, quedava reduhit á cooperar á la legalisació de la situació econòmica. Es á dir qu'en Villaverde omplís el rebost, que després ja s'ho farían qui havia de consumir las provisións. En Villaverde hi vá veure clar, y desistí de seguir endavant en son poch lluhit empenyo. Per haver de caure més ó menos tart, no li calrà constituir govern, y va declinar la missió que li havia conferit el poder moderador.

Y se n'ha anat al extranger mentres els seus amichs s'han quedat estudiant la conveniència de

Circo parlamentari

El gladiador vencedor.

sumarse ab en Moret.—Així, per estímul de pura concupicència, se forman y's desfán, se concertan y's desconcertan las fraccions de les descompostas oligarquias monàrquicas, impotents pera sostener una idea y pera fixar una solució.

Mentrestant va creixent la preponderancia del partit republicà.

A la valenta y ben dirigida campanya de la minoria es deguda l'última crisi ministerial. Els diputats de la majoria no tingueren aquella consistència y aquell aplom qu' eran necessaris pera re-

XANFAYNA DEL TEMPS

—¿Qué deu haver fet aquest mano, per portar tantas creus?

—Ja t' ho pots pensar: alguna desgracia.

Aquell Baró progressista
repareu ara lo qu' es:
hi ha qui progressant avansa,
hi ha qui progressa... al revés.

—Xeixanta nou parts
de rosari... !Avuy ja hi
fet la meva feynal...

—Desenganyis, senyora
Esco astica: el vicari nou té
massa pardalets al cap.

—L'incredulitat va cundint, mossén Mag...

—Y bé, vuij, signem franchs: si no fossim capellans,
que hi creuriam ab el Purgatori?

sistir la tècnica republicana del obstrucció. Els dolia tenir-se que llevar d' hora, y le molestava haver de permaneixer en el Congrés, dematí y tarde. S' insinuá'l recurs de la sessió permanent y no's sentiren ab prou forças pera resignar-se á una disciplina qu' exigia d' ells la permanència seguida en el Congrés, més que fos per torns que haurien hagut de rellevarse. Lo que ab son entusiasme per la idea eran capassos de fer una trentena de diputats republicans, no's veieren acor de realitzarla les nutrides forças monàrquicas.

Llavors s' acudí al expedient del bill. Se cregué que podríen autorizarse al govern pera cobrar els tributs, encare que no estiguessin aprobats els pressupostos, faltant á lo prescrit en la Constitució.

Els que's figuraven que la republicana s'exasperarien davant de tan monstruós intent se'n emportaren xasco. Prompte 'n nostres amics se feren càrrec de la situació, y acceptaren que po lia autorisar la lectura de la proposició anti-constitucional, perque així se sentiria un precedent en virtut del qual, els republicans, sempre que convingués, podrían presentar un'altra, en el sentit de abolir la monarquia, substituint-la per la República.

S' obria de fet un període constituent en el relativi á la forma de govern, y davant de aquest perill, provocat per les intemperancies dels monàrquics, la proposició anti-constitucional sigué retirada y's provocà la crisi.

Tot lo succeix vol dir senzillament, que una minoria ferma y resolta com ho es la republicana; que una minoria que ademés de la intel·ligència y l'ardor de les personalitats que la constitueixen, conta ab l'apoy manifest de una gran part del país, se converteix en l'arbitra de la política, en determinats moments. Ella pot repetir per l'autorizada veu del il·lustre Salmerón la fórmula de les antigues Corts aragoneses: «Nos cada uno de los cuales vale más que vos, y todos juntos más que vos, os imponemos estas resoluciones.»

Avuy hem conquistat el dret al respecte que 'ns es degut. De igual manera lograrem, quan arribi l' hora, que sigui respectada la voluntat del país.

PEP BULLANGA

Una nova victòria

EM de considerar l'última crisi ministerial baix el punt de vista de les aspiracions republicanes y com un nou episodi gloriós de la vigorosa campanya que veníen sostenint y que sostindrà fins arribar al terme dels nostres propòsits.

L'acció del partit republicà espanyol, desde que va unir les seves forças pera llansarlas á la lluita, s'ha donat á coneixer, en lo que va d' any, ab creixent fortuna; primer en les urnas, ab tres eleccions successives; alternativament, en la política general ab tres crisis ministerials, y per últim en el Parlament ab una batalla energica y admirablement dirigida, que ha posat al descubiert la debilitat y la inconsistència de les forças enemigas.

Las eleccions de Diputats provincials comensaren á despertar l'esperit republicà en una gran part de la nació, motivant la congregació de la memorable Assemblea del 25 de març, de la qual n' eixí robustament constituida la unió republicana, resolta á procurar la regeneració de la patria al amparo de la República. Primer resultat de aquest moviment de opinió sana, sigué la descomposició del ministri conservador, la sortida de 'n Villaverde y algunos altres elements que d' ell formavan part.

Vingueren les eleccions de Diputats á Corts: les forces republicanes lluyaren ab ardiment y alcancaren victoria en les més importants capitals d'Espanya, portant 36 diputats al Congrés, representacó de la part més viva y més intelligent del país. Un gran pànic s' apoderá dels enemicis de la República, y aquest pànic hagué de traduir-se en una nova crisi ministerial. En Silvela y en Maura, cap parés de la conjunció imperant, perderen la confiança de les altas esferes. Se 'ls considerá impotents pera contenir l'avalanza republicana, y se 'ls obligà á dimítir pera donar lloc á la constitució de un ministeri de forsa, que sense escrúpuls de legalitat se dedicà á la tasca de contenir per tots els més els avosos republicans.

Y mentres en Silvela, ferit en lo més viu de la seva ànima per aquest desayre, declarava retirarse de la política, y mentres en Maura se 'n anava á desvaneixer el seu disgust, en un llarg viatge al extranger, en Villaverde y en García Alix empunya van la porra per aixafar el cap á la hidra republicana.

A les persecucions desencadenades, á les insensatas provocacions que no tenian per lo vist altre objecte qu' exasperar als republicans, pera llansarlos fora de les bonas posicions conquistades en el camp de la legalitat y trinxarlos sense misericòrdia, repongueren aquests ab una serenitat admirable, ab una plena confiança de la seva forsa.

Vingueren les eleccions municipals y tota la fiera dels pinxos de la monarquia s' esbrava á Madrid privant als nostres corregionalistes de tenir la deguda intervenció en les mesas electorals. Per di verses causes no conseguiren lo mateix en altres punts d'Espanya abant tam' é s' ho oportaren. Tingueren de contentar-se ab la Vila y Cort, donant a la monarquia questa especie de satisfacció. —Gracias als nostres esforços —poqueren dir-s' ha evitat l'escàndol de que la capital d'Espanya estigué regida per un Ajuntament republicà.

Y's fregavan las mans de gust ufanantse de la seva hasseyana.

Pero en el seu pecat havíen de trobar la dura penitència.

Al faltar tan villanament á las consideracions degudas al poble republicà, s' olvidaren, sens dupte, de que teníam en las Corts un núcleo de representants valents, experts y admirablement dirigits per Salmerón, resolts á cobrarse ab escreix semblant desaire.

A tal causa fou deguda l'admirable campanya de obstrucció realisada per la minoria republicana. Dada l'obligació constitucional de tenir aprobats els pressupostos en lo que resta d' any, els diputats republicans al impedirlo, á forsa d'esmorzar y votacions nominals, sitiaren al govern per fam.

Y quan aquest tractà de echar —com diuen ells —por la calle de envello,apelant al recurs anticonstitucional de un bill de inlemnitat, hagué de trobar entre 'ls seus mateixos partidaris molta fredor y fins alguna hostilitat. No li quedava altra sortida que declarar-se venut y dimítir.

Així ho van fer en Villaverde, en García Alix y tots els seus companys de tiver i de bravuconadas. La política de la repressió contra 'ls republicans, la política piñexosa de las provocacions y dels insults ha quedat vensuda, als peus de la minoria republicana, haventse demostrat qu' era inútil, que no servia de res, com no signi d' agravació al estat de lo mateix que per tan mala medis se proposava amparar.

Y com á única solució possible per evitar que 'l present de concert acabés rápidament ab una debat de general, ha sigut cridat de nou en Maura, aquell mateix Maura, que per flauix, per débil, per impostor contra 'ls avosos republicans, á entrada d' estiu havia sigut despedit del ministeri.

Ab la solució de l'última crisi quedà clos el paréntesis de indignitats y de vergonyas que s' havia obert á Espanya ab la constitució del ministeri Villaverde; pero subsisteix la causa que obliga al poble espanyol, sense distinció de classes, á unir-se com un sol home, per apartar l'últim obstacle que s' oposa á la salvació de la patria.

Per aquest obstacle, y pels Villaverdes y pels Maura, y per tots quants se proposin sostenirlo, ja sigui ab sas brutalitats, ja sigui ab l'empleo de la màmonia jesuítica, se degué dictar aquella coneguda copla:

«Ni contigo ni sin ti
mis penas tienen remedio:
contigo porque me matas,
y sin ti porque me muero.»

* * *

Al transmetre com trasmeté ayuy la nostra més cordial enhorabona al atleta de la causa republicana D. Nicolau Salmerón y á sos dignes companys de minoria, pel valor, per l'enteresa, per la serenitat ab que han sostingut sa darrera campanya parlamentaria, 'ls hi enviem al mateix temps el vot expressiu de la nostra més omnímoda confiança.

Així es com se lluita, així es com se consegueixen aquestes victòries, que no per parcials son més allentadoras, com a preparació de la suprema y definitiva que se 'na espera.

Y votalors, corregionalistes, ara que teniu á la vista y á la conciència punts lluminosos de compa- ració, considereu lo que havém guanyat ab uns quants mesos d'ènergica y decidida acció republi- cana, y lo que varem perdre ab vintivuit anys de diferenciacions, de divisións, de discordias, d'estilitat y de impotencia.

Avuy sentém la planta sobre terreno ferm: aném seguint avant per un ample camí, y tenim plena conscientia de lo que volém, y la tenim també de la forsa que possem pera conseguirlo.

L'enemic va de venuenda, cada dia més important pera dedicar els seus esforços al bé de la patria. Bon goig puga sosteneixre un quant temps més, en las posicions perilloses que per tots costats se li esllavissan.

¡Avant sense desmayar, y unéixinse ab nosaltres tots els que tinguin fe en la regeneració d'Espanya!... ¡Avant y tots plegats donguem l'última em bestial!

P. K.

PARLA EN SALMERON

Veus' aquí lo que va dir á uns periodistas, el dia de la cayguda de 'n Villaverde:

«No me extraña la noticia de la crisi que me comunican ustedes; teníla por descomunada y como inevitable, desde el momento en que el gobierno torpe y orgulloso, ó ambas co-as á la vez, se negó á apelar al patriotismo nunca desmentido de la minoria republicana.

»Ante el resultado, sin jactancia de ninguna clase, cumplime manifestar que el partido republicano en el Parlamento no ha traspasado ni un ápice el límite de su derecho y el cumplimiento de su extracto deber. En el lenguaje empleado, en los puntos de vista de su crítica, en la perseverancia del empleo de los medios parlamentarios correctos y dignos, ha estado constantemente irreprochable.

»El éxito debía coronar tan perseverante esfuerzo y yo me sorprende estos días cuando se me repiten las seguidades de algunos ministeriales de que no eran posibles las crisis dentro del régimen monárquico ad mayorē gloriam de una oposición republicana.

»No una, s' no tres son las crisis determinadas por el partido republicano, en menos de un año; la del 25 de Marzo, la del 20 de Julio y la actual. Aquella la determinó la unión concertada en la Asamblea de los republicanos; la segunda la campaña parlamentaria de la minoria republicana; la de hoy ha sido el resultado fatal, inevitable de la obstrucción impuesta por la dignidad y resiliencia por el patriotismo.

»No d' ben engrairlos personalmente, porque en el fondo tan repetidas y importantes victorias son obra, no sólo del partido republicano, de las masas y de los elementos neutros, sino resultante de la opinión nacional que recorrerá rápidamente toda la serie de resultados necesarios hasta llegar á la instauración de las instituciones republicanas.

»Para lo es preciso que el partido republicano y su órgano la minoría, perseveren en su patriótica unidad y en su actual admirable disciplina.

»Sobre esta base es lícito abrir el pecho á grandes esperanzas; una ráfaga general de confianza en la República y en sus hombres reavivará el resto resurgiendo una España nueva, del fondo tenue oso de estas crisis ministeriales sintomáticas de la enfermedad mortal y de la descomposición que mina al régimen imperante.»

Las paraules del ilustre jefe del partit republicà enclouen aquella serena confiança en el porvenir que á tots ha de animarlos, inspirada en els fets del present.

Es ja ben segur que tots units, y ab ell al davant, arribarem feliment al terme del viatje.

UN TIMÓ GROLLER

EN Canalejas ha fantasiat artísticament, molt artísticament sobre política monàrquica-democràtica.

Si no hagués existit á Espanya en Castellar ab la seva política d'evolució, molt gran seria la victoria de 'n Canalejas.

Pero després de saber com sab tothom, inclús en Canalejas, que la monarquia acceptà, no mes que per instant de conservació las reformas democràtiques; qu' espigolà en el camp de la República els grans conceptes y las reformas anheladas per l'opinió pública pera bastardejarlas y ferles odiosas, en tant que mants y solapadament entronisava la reacció, tot lo que digni en Canalejas, encare que ho digui ab paraula maravollosa, serà sermón perdut.

Una llei de jurat que converteix la noble missió de jutjar en odiosas y reprobables cargas; en una llei de sufragi amanyada, que patromonializa la representació popular en una sola y privilegiada classe de aristòcrates; en una legislació fiscal que saqueja las llars pobres; en una llei de reclutament que fa canó de canó la carn del poble, y carn exempta del sacrifici personal la dels que poseeixen un grapat de pessetas; en lleys socials que cotisan mes baix el preu del operari de lo que l'havia cotisat la pietat dels patrons ben nascuts, y separa arbitràriament de tan minvats sacrificis á la mes numerosa y explotada classe obrera; en una llei de associacions que no comprén á les societats misticas... aquí teniu la labor democràtica de la monarquia.

Aquesta es tota la democracia compatible ab l'institució monàrquica, y basada en un privilegi qu' està per damunt del dret de tots.

Y aquesta democracia la coneix y l'odia tot el mon menos el Sr. Canalejas que la coneix també pero no l'odi.

Així, donchs, no cal que miri envers als republicans quan parli; millor farà mirant al seu entorn per si troba alguns aixerits incautes als qui convinguï aparentar que prenen per moneda de llei els perdigons del cartutxo.

(De *El Moín*)

ARLA l' altre dia en Nocedal y comensà donant l' enhorabona á n' en Salmerón —perque —son sos paraules— ja no es el rey qui nombra y separa als seus ministres, sino que aixé ho fa la voluntat del jefe republicà.

La frase aquesta podrà ser ironica; pero no pot negar que tanca un fondo de veritat.

Y qui té avuy prou forsa per motivar els canvis de ministeris, ne tindrà un altre dia per imposar altres canvis més trascendentals.

En Salmerón marxa ab el pais y l' dia que 'l pais vulgui serà l' amo.

¿Qué va passar á la Casa de Camp?

Un pastor mort de una bala al costat: un guardia declarant que se li havia disparat un cartutxo mentre tractava d'entatzarlo en una escopeta: el rey suspenant la cassera y apressurant el seu regres a Madrid...

Molt s' ha parlat de aquest succès sense que se heja pogut posar en clar, perque com deia un en soltanat:

—No tots els misteris van á la professió de la Setmana Santa.

Una frase del últim discurs de 'n Salmerón: «Imposible que cap ideal se realisi ab els motius rigids y caduchs de la monarquia, que ha sigut obstacle pera las reivindicacions nacionals. Aquesta monarquia ha escrit las últimas y do'rosas páginas de la nostra història perdent las colonias.»

Interrupció de 'n Romero Robledo, autor de deuells ràtols: «Cayó para siempre la raza espanyola de los etc.»

—Aixó no pot dirse perque no está ajustat á la veritat.

Réplica de D. Nicolau:

Y per fi de comptes tenim que 'ls quinze regidors que hauríam pogut treure a Madrid, ens els hem combatut ab tot un ministeri.

Ben cars pagaran sempre 'la monàrquichs els agravis que infereixin al partit republicà.

Caracterisa als ministres nous el gran carinyo que tenen tots ells al marqués de las Cinquillas y á la famosa Companyia trasatlàntica. Esmentant un conegut adagio pot dirse que «Deu els crifa y 'ls jessuitas els ajuntan».

La *Trasatlàntica* no corre per ara cap perill de perdre la subvenció de 8 milions de pessetes que li satisfà 'l govern espanyol, perquè pugui dedicar-se á transportar més baratas les mercancías extrangeras que les nacionals. Padrins tindrà de sobre que l' ampararan en tots els abusos que cometí.

Pero un dia ó altre s' acabarà aquesta broma... y 'ls barcos de la *Trasatlàntica* vindran de alló més bé per enviar á passeig á tota la rassa de concursinari... Per enviarlos á passejar per mar.

El rey se 'n va á Lisboa portant en la seva companyia el ministre d' Estat San Pedro.

Un sant ministrel

Y á pesar de la seva santedat no falta qui s' escaua, presumint que aquest viatge portarà qua y molt llarga.

Lisboa avuy es una especie d' antesa de Inglaterra y saben alló dels coloms? Quan els de dos vols se barrejan, ganancia pel columista que 'le arreplega.

Al poble espanyol incumbeix averiguar si li convé que li fassin corre certa classe d' aventuras.

Una numerosa comissió parlamentaria de Inglaterra ha tornat la visita als diputats y senadors francesos que mesos enrera feren una excursió á Londres.

Y de nou s' han afermat ab tal motiu las aspiracions á la pau y al arbitraje.

Ja no son avuy tan sols els jefes dels Estats els que s' visitan, ab el propòsit de assegurar la pau de las nacions: ho fan també 'ls representants del poble, que son els que rebén més directament els anglesos dels seus representants.

**

La pau y l' arbitraje tanca una idea civilisadora, que acabarà per fer la guerra impossible, y tant com la guerra 'l sostinent de la pau armada, qu' es avuy la ruïna de las principals nacions d' Europa.

Estatuixis que qualsevol diferència que puga surgir entre dos pobles sigui resolta per un tribunal, tal com se resolen las qüestions sobrevingudes entre particulars, y s' haurà donat un gran pas pel camí de la justicia.

**

Aquesta solució ha sigut promoguda en primer lloc per la Lliga de la Pau, formada per elements democràtics, socialistes y progressius.

De manera que lo que no ha pogut conseguir el Papat en l' espai de 20 sigles, están á punt de lograrlo 'ls que professan per única religió l' amor á la humanitat.

«En la barriada de Sant Joan d' Horta un bon número de republicans han constituit una associació ab el títol de *Fraternitat Republicana*, qual entitat té per objecte inculcar avuy més que mai les idees y aspiracions de germanor, llibertat y democracia que sentim la major part dels espanyols. Formarà part de la associació una escola nocturna per l' instrucció de les classes treballadores de aquella barriada que promet esser molt concorreguda Unió, y endavant y fóra!»

CASTELLÓ D' AMPURIAS, 6 de desembre

El cas es que fa uns dos mesos que s' ha organitzat una companyia de teatre, prenenthi part cinch noyas molt simpàtiques, y mossén Ventura, veient que las hiccas de Maria tenen més tirada al teatre que al novenari, diu desde 'l cubell que estan condemnadas, y que alio es un centro de immoralitat.

«No veu benetió que 'ls sevalls *hicas* de Maria ja no 'ls impresiona alló del Purgatori y del infern... que ja estan curadas d' espants? Pleguí 'l ram, créguins.

CASSA DE LA SELVA, 2 de desembre

Ningú més descartat que 'l nostre predicaire. L' un dia ens diu, ab paraules cubertas, que 'ls obrers guanyan massa bon jornal; l' altre ens parla de l' observança dels pares envers sos fills, oblidantse de presentar per model al virtuós Pare Román; y per últim ens surt avuy maleint el liberalisme, y diguent pestes de aquell diputat que va dir á 'n el Congrés que 'ls trabajadors devien descansar un dia la setmana; pero escullit per ells mateixos. També hi ha hagut nesples per en Combes y la República francesa, y sobre tot, lo que li participo ab preferència, que ha fet una energica defensa del seu digno senmanari. «Vaja, senyor director, que serà ben poc agrair si no regala al nostre mossén ab un super aguinaldo el dia de Nadall Creguim que se 'l mereix.

SANTA PERPETUA DE MOGUDA, 6 de desembre

Els dos escabarts, el porc curadó de las monjas, 'l Joseph de la Quadra y 'l Dr. Oriol, estan fent molts passos per veure si poden convence al cata-còlic y cacejós Sr. Sàret de que no presenti la dimissió de secretari, puig els motius que alega per presentarla son molt mesquines. Aquest senyor feya la guerra á dos dels concejals avans de serne y com que ara tindrà de estar baix las órdens d' ells, es el motiu que per vergonya (si es que 'n tingui) ó per pò de que 'l treguin ó 'l fastidih vol marxar antes de que prenguin posició.

PERA FORT, 8 de desembre

Fa set ó vuit mesos que van portar-nos un escura xamaneyas tan valent que, enterat de la gran apaifa que són aquest poble per l' Iglesia y veient que ningú s' acostava á missa y molt menys á confessar, va dir que: «O' s' perdra el seu nom ó f'fa anar el poble dret; pero va equivocarse completament, ja que tots los días reb els xascos mes colossals.

Per la f'sta major els joves sortieren á rebre als músics contractats, dihènt-los que si 'ncavan á la iglesia no tocaran al ball. Els músics optaren pel ball, d'ixent al rector ab un pam de nos.

Al segon dia de la festa major tinguer de suspender el sermon per falta de públic. «Ves què faria si s' hagués de pagar tant sols un ral d' entrada!

MOLLERUSA, 9 de desembre
La joventut carca-catòlica que acaba de organizar-se á n' aquest poble ha batejat el seu Centre ab el nom de *La Mariana* y diu que s' proposa donar una sèrie de conferències, amanidas ab oli de sagristia y una mica de llatx per que 'ls pobres borregos que a l' concurreixen s' ho empassin millor. Jo 'ls hi aconsello que aprofíen la ocasió, ara que 'a monarqua f' la gran liquidació de governs, y entretant Visca en Maura y *Xula la Mariana!*

TERRASOLA DEL PANADÉS, 3 de desembre

El merlot negre d' aquest poble, Mossén Boza-tort, ha desfilat á tres administradoras de las filials de Maura. Ara aquestes están desconsolades y duhen pestes del capellà.

Era està bé, per tontas; per què hi van ahont no hi tenen res que fer y ahont no hi aprenen mes que ximplesas!

TORDERA, 8 de desembre

El diumenge últim va tenir lloc el meeting carcastòlic, al que acudiren una cinquantena de partidaris del rey de les húngars. No hi faltaren tampoch una bona remada de cors a la seva majorona, ademés de algunes fanfarras de aquesta població.

Van pendre part en la propaganda alguns forasters que deyan perteneixer á la Joventut carlista. Tots tronaren contra les caciches, diuen que no's deixessin enganyar pels planistas y sagnieristes, sent això que ab això ferren la gran planxa per què tiraren rocs sobre la seva propia teulada, tota vegada que 'ls principals organitzadors de aquell acte eran els principals adictes qu' en aquesta vila contan en Planas y en Sagnier.

PETITS COMENTARIS

ALS HOMES

Fo la evolució del darwinisme sociològic s' ha posat de relleu, donantnos una esperança consolidadora de justícia, la virtualitat creixent y robusta del principi Solidaritat. No obstant, hi han homes reconeguts com uns pensadors qu' en l' estudi d' un problema general que per un igual afecti al individuo y á la societat, no sempre saben sustreure á la influència perturbadora dels prejudicis socials ó d' escola fatalitoxic aquella serenitat y claretat de judici en la observació y aquella precisió y exactitud en l' anàlisis que tan recomana'l método verdaderament científic, y sense quinás condicions tota inducció necessariament es falsa.

Prosubem qu' un estudi habilidós, ni profund, ni serio, dels fenòmens econòmics de la vida social, ha portat á las conclusions mes inhumanas, á la justificació del egoisme inmoral y de la violència primitiva. Observats y analisats aquests fenòmens baix la influència depressiva de las grans convencions y prejudicis, al induhirne las lleys s' ha proclamat com un fet natural y incontrastable la lluita bárbara per la existència, negant tota acció social de reciprocitat, quina superior eficacia en las espècies animals, el mateix Darwin hermosament ha constatat. Y veusquí que de una lluita brutal d' interessos que te per base 'l mes profund antagonisme, 'ls mes grans desenvillets socials, alguns han pretendut ferne la llei de la vida, rebaixant al home al negarli tota qualitat moral y efectiva.

Quan se proclamen las grans ideas morals y sociològicas las quals informan l' esperit del nostre temps, quan per l' ideal de bondat humana veiem realisar-se heroïsmes de voluntat y de conducta, quan una mateixa aspiració generosa fa batir 'ls cors y vibrar las ànimes de tants y tants homes, en va s' intenta fer passar per bona la cruel sentència d' Hobbes «l' home es un llop per l' home» justificant això la enorme injúcia social. La Solidaritat que pot dirse es llei reguladora de la vida, es avuy consagrada com un nou valor moral, y cada dia mes va afirmantse la virtualitat de sa forsa socialment equilibradora.

Tots els mes ilustres pensadors y sociòlechs exalte-

tan el principi de Solidaritat. Pero qui va estudiarlo de una manera profunda y incomparable fou en Guyau, esperit superior y magnànim. En el fons mateix del organisme humà trobà las arrels de la Solidaritat; segons ell, la conciència individual es la expressió harmònica de una societat celular, y pera produuir la conciència es necessari que las unitats vivas ó cèlulas vibrin solidariament. La vida, donchs, se reduueix á una solidaritat vibrant y simpàtica, deduhint d' aquí en Guyau, hermosas conseqüències socials, morals y artísticas.

Y no us cregueu que això siguin divagacions subtils, especulacions de vi lents; totas aquestes idees s' apoyan en la psicologia moderna, ó millor dit, han nascut d' ella. Y al determinar-se las relacions entre la psicologia y la sociologia, s' ha vingut á la gran afirmació de que la sociabilitat que presenta l' home considerat en son organisme individual, no deixa de presentarla considerat com element ó cèlula del superorganisme social.

Aquestes ideas impulsan als homes á marxar cap á un nou estat conscient y harmònic de vida social, ahont la reciprocitat sincera y generosament fundada será la norma de las relacions humanas. Els pensadors migrants, prenent 'ls fets no's desmenteixen. Avuy, al moviment formidable contra 'l privilegi en totes las formes coercitives y negadoras, se li ha donat un carácter de intellectualitat que 'l fa mes intèns y vigorós. Al costat de las associacions obreras se fundan institucions modernes de cultura moral y expansiva quin ff es contribuirá á la conciència nova y á la educació de la voluntat per l' unitat de vida. Y aixòs en totes las manifestacions d' ordre moral y colectiu del esperit modern s' hi revela, fortament consolidadora, la potència enorme del principi Solidaritat.

A. R. T.

El garrofer

Ay garrofer de Sagunto!
Qui t' ha vist, anys endretas,
tot cubert de verdes fullas,
y 't veu ara, tan pelat,
sense donar gens de sombra,
las pobres branques penjant
y rodejat de paràssits
que 't xuclar tota la sanchi...
Quan el gat de don Arseni
va anà á fer alló al teu davant,
i qui havia d' imaginarse
qu' en el curs de tan pochs anys
aquella frondosa copa,
aquegli poderós brancam,
aquella soca robusta
que 'ls agricultors formals
calificaven d' eterna,
ens daif'n tan aviat
el lamentable espectacle
que avuy ens estan donant...

Jo no sé si ho fa 'l terreno
hont te van anà á plantar,
ó la mal' ayguá que 't rega,
ó l' ayre, sempre infestat
d' emanacions perniciooses:
lo que sé es que pas á pas,
com si en lloc de cultivarte
t' haguessin enmatzinat,
ta visible decadència
s' ha accentuat d' un modo tal,
que tots els que 't prop te passan
diuen avuy, admirats:
—Aquest es aquell gran arbre
que 'n havia de donar
tan bé de Deu de garrofer?
—Si està l' infelís que cau!

Una á una, fuetejades
per la tralla del mestral,
han anat volant tas fullas
que, secas, han alfombrat

la plana in hospitalaria
que 't fa de solar payral.

Caygué la fulla famosa
que mentre visqué portà
el prestigiós nom de Cànoves;
caygué la fulla capdal
que s' diugué Martinez Campos;
caygué també al seu costat
la fulla, si no tan grossa,
ben vistosa y ben brillant,
que s' anomenà Sagasta...

¡Pobre garrofer escratur!
Perdudas aquelles fullas,
¿qué esperas aquí? ¿Qué hi fas?
¡No comprens que la historia
va acostantse ja 'l final?
¡No coneixs que 'l terreno
qu' encara t' està aguantant
brega y pugna per liurarse
del teu molestós embrà?

En vā, tremolant, ens mostras
quatre rebrotets migrants,
ab els quals prents donar-te
ayres de garrofer sà.

¡Les fulletes de 'n Silvela,
las d' aquest pobre bastaix
que li diuhen don Raymond,
las del trist Maury!... ¡No sabs
que això no son fullas seris?
¡No sabs que aquelets desditxats,
més que per dar vida á un arbre,
son bons per precipitar
la seva total ruïna?...

Donchs ja qué, infelís coreat,
volquer retardà una cosa
que per forsa ha d' arrivar
y contra la qual no hi valen
ni 's riegos semi avansats,
ni las podas moretiñas,
ni 's abons radicats...

Garrofer que no fa sombra
ni garrofas, ja ha plegat.
No insisteixis, deixat caure:
ja 'l pagès ve ab el destrel
per convertir en munt de llenya
lo qu' es ho sóls per cremar.

Farém una bona pila
del teu arrugat brancam,
hi aplicarem uns quants mistos
y, tots agafats de mans
y cantant la *Marselleta*,
organisarem un ball
á la claror de las flames
que 'ls teus restos asilarán.

C. GUMA

NOVEDATS

o han observat que d' uns quants dies ensa el cel es més blau, la terra més bonica y 'l pa més ton?

Donchs tot això s' deu á que desde l' altre dissapte tenim á Madrid un nou ministeri que 's cuya dels assumptos d' aquesta nació afortunada. Y si «escombra nova, escombra bê», calculin, tractantse, no d' una escombra, sinó d' un govern, quina millora s' hi deu haver de notar en las nostras coses!...

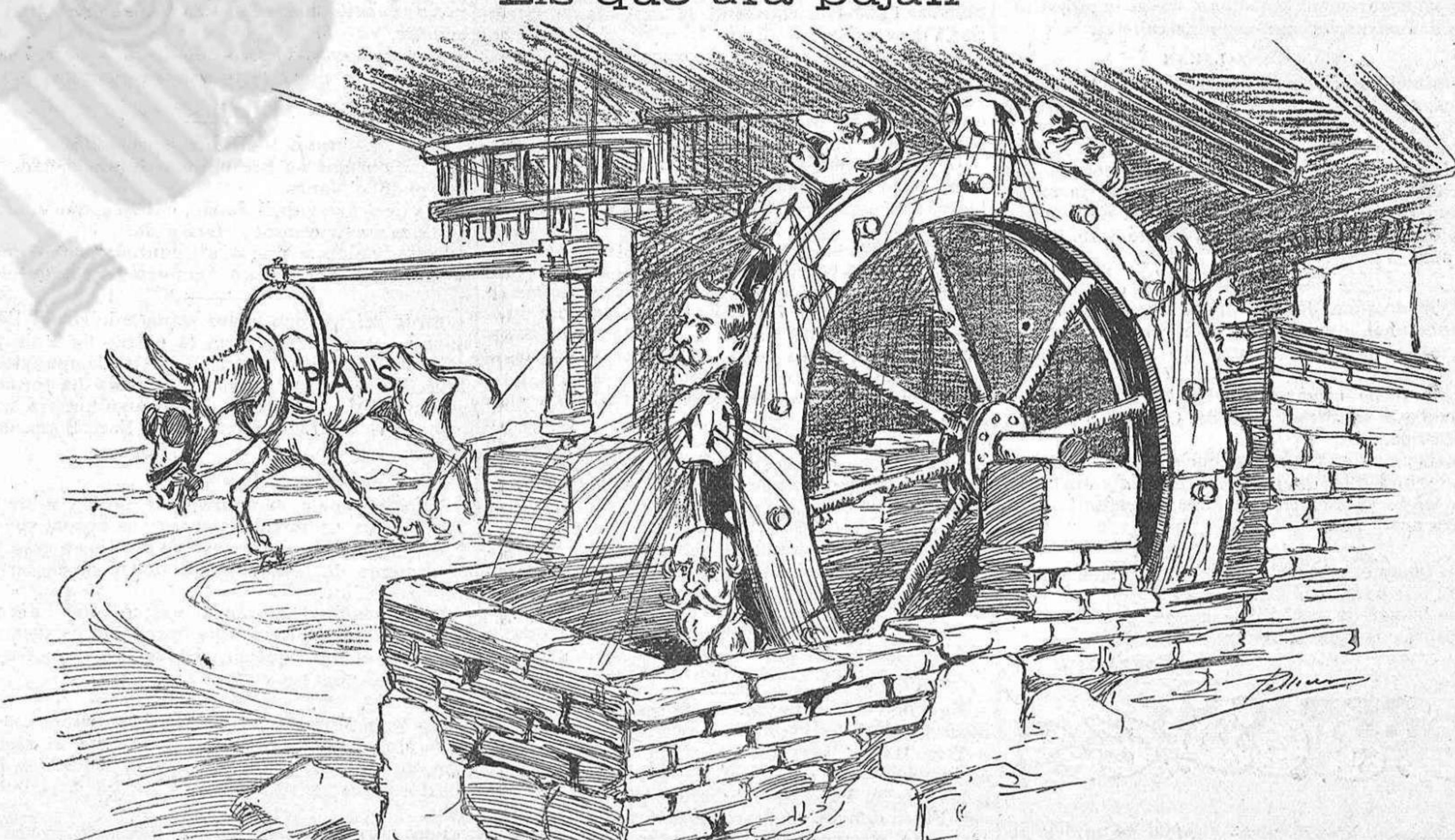
Un govern nou!... Es á dir, una colecció de seyyors que pujan al poder, decidits encare que signi á vessar l' útima gota de la seva sanch, en aras de la nostra salut y del nostre benestar!... Això mo'is que 's inspira á vostés el desitj de conéixer, de tractarlos, d' admirarlos, de tributar-hi l' homenatge de gratitud á que s' han fet acreedors?

Ara 'ls els vaig á presentar. Ja veuran qué macos y interessants resultan.

MAURA

Aquest es com si diguessim el director d' orquesta. Desde la mort del seu cunyat Gamazo estava fent oposicions per alcansar el grau de president del ministeri, y al últim ha sortit ab la seva, ab no

Els que ara pujan

Els catufols, reventats;
la roda, desballastada...

¿No 'ls sembla que aquesta cinya
no pot ser de gran durada?

poca indignació del seu ex-amich Villaverde, qui' encare no se sab avenir de que l'hajin despatxat sense donarli ni sisquera vuit días de temps, com se fa ab la més inèpte de las criadas.

Sí bé un ó dos anys enrera el senyor Maura parla molt de la revolución desde arriba, s'assegura que ha modifit sensiblement las seves aspiracions y que, ara com ara, desde arriba ja s'contentarà ab menjarhi l' gall de Nadal... y lo que's guisi després, si las circumstancies ho permeten ó una mala vendada no se l'emporta.

Com á bon mallorquí, es estóich y no s'amohina per res. / Y d'ó! Lo qu'ell diu: «Som al ball, y hem de ballar.» Sens perjudici, si pot, de fernes ballar una mica á nosaltres.

RODRÍGUEZ SAN PEDRO

L'han fet ministre d'Estat, com podían haverlo fet andador de la Colla del Arrós ó president del Fox-Terrier.

Es un dels oradors més admirables del Parlament espanyol. Vejin si ho es, qu' es capás de parlar un' hora, dues, tres, totas las que vostés vulguin, y quan ha acabat ningú sab lo que ha dit. Ni ell tam-poch.

Això, per las relacions internacionals, serà una gran ventaja per Espanya. Fins ara totes las nacions ens han fastidiat á nosaltres; tenint á n'en Rodriguez San Pedro al ministeri d'Estat, es casi segur que nosaltres les fastidiarem á n'elles.

Lo qu' es del govern extranger que cometi la can-dides d'escoltar un discurs seu, ja ha ben rebut. No se'n aixeca més.

LINARES

Aquí van, á manera d'apuntes biogràfics, uns quants redolíns de la seva anca:

«Rindió Santiago de Cuba,
y el Tío Sam dijo: ¡Uva!
Después, como es natural,
fué teniente general.
Y hoy, [cosas de nuestra tierra],
es ministro de la Guerra.»

OSMA

D'aquest bon senyor se sab qu'era cunyat del difunt Cánovas... y parin vostés de contar.

Sembla, á primera vista, que aquest casual pa-rentiu no hauria de ser prou per fer alcansar á un home una cartera; pero tenint en compte que la que li han donat es la d' Hisenda, s'explica perfectament qu'en Maura al nombrarlo no hagi mirat prim.

—Pels diners que hi ha en caixa—s'haurá dit,—qualsevol quitis es bò.

FERRÁNDIZ Y NIÑO

Minestre de Marina y autor, segons s'assegura, d'un projecte colossal pera construir una esquadra formidable, per la qual ja ho té tot: els plans, el pressupost, els noms de las embarcaciones y el dibuix dels mascarons de proa... No més li falta una cosa: els quartos.

SANCHO GUERRA

Aquest, com l'anterior, ara es la primera vegada que fa de ministre.

Ha sigut governador del Banc d'Espanya y go-bernador de Madrid y, naturalment, á un home que ja ha gobernat en dues formes distintas ¿quina car-tera li correspon sinó la de Gobernació?

No obstant, els murmuradors asseguren que si en Maura l'ha collocat en aquest ministeri, ho ha fet perque aixís el verdader ministre, més que 'n San-chez Guerra, serà ell.

Es á dir, qu' es un ministre de palla.

DOMINGUÉZ PASCUAL

També es nou de trinca, com á ministre y casi com á polítich. Tot el seu renom el deu á una pro-posició que últimament va presentar al Congrés y que va servir de pretext per clavar de bigotis á n'en Villaverde.

Pero la proposició no era feta d'ell. ¡Li havíen dictat!

Per xó segurament el deuenen haver nombrat mi-nistre d'Instrucció: porque se instrueixi.

ALLENDÉ-SALAZAR

Ex-minestre d'Hisenda y ex-minestre d'Instrucció pública, ara, potser per alló de que en la varietat està 'l gust, l' han posat á Agricultura, Industria y Comers.

En las dues vegades que ha desempenyat una cartera no ha fet may res de particular. Es un se-nyor que no corta ni pincha. Home, ha sigut minis-tre: si en lloch d' home arriba á ser número, haurà sigut zero.

SANCHO TOCA

Se'n recordan? Es aquell del nas, d'aquell nas tan fenomenal, que diu que cada vegada qu'estornuda, la policia s'posa á corre figurantes que ha es-tallat un petardo.

En Maura podia haverlo collocat á Marina, com l' altre cop que va formar part del Gobern, ó a Estat, ó á Hisenda...

Donchs, no, seyyors: per burlar-se d'ell, ¡saben quina cartera li ha donat! La de Gracia y Justicia. ¡Un seyyor ab una trompa com un elefant!... ¡Vaya una gracial!

**

Aquí tenen el ministeri que á conseqüència de la darrera crisi acaba d'estrenar-se.

Si no 'ls agrada, consólinse pensant que l' que vin-drà després d'aquest... encare serà pitjor.

FANTASTICH

REPICHS

N Dominguéz Pasqual es un dels di-putats que mes amohnava al go-bern, demanantli la presentació de tots els documents relatius á la rendició de Santiago de Cuba.

Y á pesar de això, avuy se troba que té per company de ministeri al general Linares, que tanta part va tenir en aquella catàstrofe.

L' «incident» de la «Casa de Campo»

Bernat, Bernat, endavina qui t' ha tocata.

Tots dos estan asseguts en la mateixa taula. Pero no tinguin por que s'amohinen per lo de aquella rendició. Els bons talla son glories y ja es sabut que ab las glories se perdent las memorias.

L'endemà mateix de constituir el ministeri, ja en Maura no podia assistir á la presidència á causa de trobar-se molt acatarrat.

[Malaltia mes oportuna]

Y dich oportuna per haverli vingut junt ab el remey. Els catarrocs se curan suant: y ara precisament es quan començarà á suar el Sr. Maura.

En Villaverde se'n ha anat á Nissa, á aliviarse del tastarro polítich que li ha produït la seva cay-guda.

Diguin lo que vulguin els missaires, per aquest contratemps val mil vegades mes anar á Nissa que anar á Missa.

A n'en Maura no l'estiman, no l'poden veure... ben clar va demostrar-se aixó en la crisi d'entrada d'estiu.

Y no obstant ara se l'han de tragat.

Apropósito de lo qual, me deya aquest dia un met-je, íntim amich meu:

—Las cosas que's menjan ab repugnància y ab fàstic, sempre fan mal.

Títol de un article de *La Perdiu*:

«ELS REPUBLICANS EN RIDÍCUL.»

Y saben per qué hi estém en ridícul els repu-blicans? Per haver conseguit la cayguda del minis-teri Villaverde.

En aquest punt segueix *La Perdiu* la mateixa conducta que va observar immediatament després de les darrímes eleccions municipals, quan derrotada en tota la línia, proclamava 'l triomf dels seus can-didats.

De manera que l'ridicul que á cada punt decanta, ja no l'pot corre ningú fora de *La Perdiu*, que ja fa temps que l' té completament monopolisat.

Llegeixo en un telegrama de Roma:

«S'assegura en els Circums relacionats ab al Vaticà, que Pio X s'ocupa silenciosament de buscar un modus vivendi ab l'Italia. El Papa's constitue en el Vaticà y ja comensa á estar tip de la comedia del cautiveri que li fan jugar els jesuïtas, y voldrà de totas maneres sortirne, en bé de la seva salut, puig desde que ha sigut elevat á la dignitat s'ha anat emmagrit considerablement.»

Ara s'eu clarament qu' en ben cert alló que diuen: «Val mes ser auzell de bosch que de gabià.»

Ja sab, donchs, lo que ha de fer el successor de Sant Pere: sortirne y á volar. Y per evitar que may mes tornin á tancarli se la puleix y 'n treurá un dineral. Y ja sols li faltará repartirlo entre 'ls pobres, per recobrar la salut perduda, y fins per po-sarhi un pam de greix.

Es ministre de la Gobernació en Sánchez Guerra. Això donarà peu á que 'ls republicans diguem:

—Està molt bé: ¿voleu Guerra? ¡Vinga guerra!

En Villaverde volta que'n Maura l'ajudés á for-mar ministeri.

Y en Maura li va dir que sí, qu' estava dispositat á ajudar-lo.

Li lavors en Villaverde li diugué:

—Fassi, donchs, el favor de designar á un amich seu que s'encarregui de una cartera.

—Ah, lo qu' en això no pot ser. No vull contraure compromisos.

Estupefacció de 'n Villaverde:

—Li lavors no digni que m' ajuda.

En Maura prenen tot l'aire jesuítich de qu' es capás:

—Si seyyor, ¿que no ho veu? l'ajudo... á caure.

A n'en Villa-villaverde
ja li han donat els despats;
á n'en Villa-villaverde
ja se li ha acabat el ranxo.

Florentina ó madrilenya,
la jugada es bastant clara;
en aquesta última crisi
tot s'ha fet á cops de daga.

En Silvela ahí ho cantava:
—Ara 't torno aquell bolet.

Como me pagas te pago...

¡Mira si te pago bien!

Per la sala del Congrés
caminava en Villaverde;
va topà ab una obstrucció,
y se'n va anar de costellas.

En Silvela está apartat
de la política activa,
pero, lo qu'en Raymond díu:
No está apartat de dar pinyas.

Al vell altar del poder
hi ha hagut un cambi d'imatzges:
han tret á Sant Villaverde
y hi han posat á Sant Maura.

Ara es l' hora de cumplir
lo que tant temps ha predicas:
ara es l' hora de fer la
revolución desde arriba.

Vuit días que l' nou govern
està á Madrid funcionant,
y mirú si es rarol encare
no 'ns han apujat el pa.

L. WAT

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL ULTIM NÚMERO

1. XARADA-SONET.—Ca-ra-bas-sa.

2. MUDANSA.—Tou-Sou.

3. TRENCÀ-CLOSCAS.—El corneta de la partida.

4. ROMBO.—C

C A P

C A M A S

C A M E L I A

P A L C O

S I O

5. GERÓGLIFICH.—Com mes ballas mes suyas.

Han endavatin totas ó part de las solucions del núme-ro anterior els caballers: Xapu Dopor, Un petit repu-blicà, Dos republicans petits y Musclús.

Caballers: Joan Olivé B., Un aprenent republicà, Joan Dormuà, N. Tifa, Matabarros, Joan Catau, J. Re-yet, Noy rós, Pe-Pi Tu y José Sala Riba: Endarrera.

Caballers: F. Joanet, Joan Bta. Mamé, V. Romeu y A. Cararach: Endavant.

Caballer: Antolí B. Ribot: Tenen poca picardfa.—Si-set del Barbe: Es linfàtica á tot serio.—M. Solà: Algu-na cosa n'aprofitaré.—Le Rú: No arriba.—Joseph Batista: Vaja, alanta... Celebraré que aixó de la passa no sigui res.—Faust Casals Bové: La que titula *Fruta esperada* es bonica de debò; las altres passadoss—Alex-andre Bulart y Joseph Miret: Farà honor á la panera de lo inservible.—Albertet de Vilafranca: Així m'agrada; pocas y bonas.—Joan Casas Vila: Massa naturalisme y massa realisme. L'articlet està millor.—I. Solé: El dibuix no té esmena possible.—Francisco Escobar: No està á l'altura de un entressol.—J. R.: No s'escarrassi. Malaguanyat temps que pert en aquesta mena de traball.—I. Ferrandiz: La *gatada* no té volta ni solta.—J. Costa Pomés: La carta anira el rúmen vi-lient. De lo demés, gracies.—P. del Cafè: Els cantars estan mes bé que la poesia. Entran en cartera.—Lleixiu, Sabó y Robaneta: Donchs, miri, el dibuix es lo que 'ns agrada més.—Manuel Opñ: No hi estém conformes.—J. V., P. D. y A. C. M.: No podem complaurels per varijs rahóns.

ARA, ARA, ARA!

El dijous que vé, dia 17 de Desembre
SORTIRÀ 'L POPULARÍSSIM

ALMANACH

DE

La Campana de Gracia

PERA L' ANY 1904

Un elegant tomo d'unes 200 páginas, enquadernat, tallat y ab una intencionada cuberta á varias tintas, contenen una biblioteca de traballs literaris de totes menes y un ver-dader museo de caricaturas y notes còmicas y polítiques originals dels nostres mes celebrats dibuixants.

Valdrá DOS ralets

y 'ls que no s'espavilin á comprarlo s'quedarán sense.

Dijous que vé, dia 17, dijous sortirà l'Almanach de «La Campana de Gracia».

Imprenta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.